

خوین له خاکی بیگانه

فاییزه مهحمودی
(جوانرۆ - کرماشان)

تارمایی ئه و شهوه نهگبه تهه هه له بیره، پۆژ نه بوو وهک سییهه شوینم نه که ویت و شهو نه بوو خهوی پیوه نه بینم، ئای له و شهوه شوومه. له ناوه پراستی ژووړیکی بچوک هه دوو دهستم به گوریسیکی شیوه (*) بوو گرتووه، به مه و دای یهک مه تر له سهر تا ئه و سهر باز دهدهم، ئه مه ته نافی مه رگی منه. خۆزگه له باتی دهستم، گهردنم به و گوریسه وه هه لئواسیبايه، نابئ. رێگه نییه! ناتوانم، ئارهق له سهرم تا که له نهنگوستی پیم چۆرچۆر دیته خوار و هه موو گیانمی ته نیوه. له گه رمه ی هاواری کیکراوی خۆم قیژه یهک له دایک بوو.

به پیچه وانه ی ژیانم، ناوم (پووناک)ه، ته مه نم ۳۶ ساله. میردم نه کردووه، زۆر به دهگهمن دهچمه ده ریخ، کچیک له و ته مه نه که میردی نه کردووه و هه زار باسوخواسی هه یه، ده بیته هه له کونجی ماله وه بیته. پووناکم و به دیار پیره پیاویکی جگه ره کیش و دایکیکی کورته بالآ و چه ره له ده ژیم، باوکم قسه ی به ته وس و توانجه، بۆ هه ر شتیک، یان پووداویک یهک چیرۆکی دوور و درێژی پییه، باوکم نه وه نده جگه ره ی کیشاوه، قالی مالم، په رده ی مالم، قاپ و مه نجه له کانیش به دهس دووکه لی جگه ره که یه وه هه راسان بووینه. دایکم، یان له بهر ده رگایه، یان به ته زیحیکی درێژ که هه ر ده نکیکی چیرۆکیکه له نازاره کانی من به ملیه وه هه لئواسیوه، ته هلیله ی پی ده کات.

ماشینیکی سپی له بهر ده رگا چاوه رپی ئیمه ی ده کرد، به قژیکی شه قیله به ستوو (***) که دوی

ناره قیگی زوری شهوی پابوردوو و لیوئیک که له بان ددانم وشک بوو بوو، نوقمی خه یالیکی قوول بووم، که چی به سهر دئ؟ نه وه دوا جاره که ده بیینم، له م فیکر و خه یاله تالانه دا بووم، باوکم تیخو پینکی کردم، وتی سهیری چی ده که ی! سهر که وه. دایکم له په نای په نجره که بوو، من له ناوه پاست وهک دیل هه شار درام، باوکم دوی ئیمه سهر که وت. شوفیره که پیاویکی سمیل زل و قز لول بوو، کاتی دهستی به فرمانی (سوکانی) ماشینه که داده هینا، دهسته تاتوکراوه که ی دیار بوو که پیریژنیکی قهره ج بوئی کردوه، زیاتر ده رکه وت که نه قشه کانی چی و چین. دوو نه نگوستیله ش له نه نگوستیدا بوون، له ئاوینه ی ماشینه که وه سهیری ده کردم و بزه بهک ده یگرت. دیار بوو نه و بزه به هیی چییه، بیریم ده خوینده وه نیگای تا سهر ئیسقان و رهگ و ده ماری من ده چه قی. ده مزانی به و چاوه حیزانه یه وه چ بیر و خه یالیکی هه یه. پیاوی ته نیشتی کابرایه کی قاچ و قول باریکی توزئی تاس، کۆلی کاغزی به باوه ش بوو، سیپاله کانی زور فهرمی بوون.

بۆم نه بوو هاوار بکه م، ده بیی بیده نگ بم، نابئی که س به م هاواره بزانی، ده ی خیرا، کوره، گویم لی بوو وتیان زوریه ی نه مندالانه کوپن، ده زانی له و چرکه ساته ترسناک و شوومه دا چی هاته خه یالم، نه م کوپانه نه گهر بینه فرمانده ی شه پیک، نه و شه په سه تاسه د سهر ده که وئ، نه مانه جوریک هیز و وزه یان تیدایه، په حم و به زه بیان نییه.

کابرا هه ر کاغزه کانی ژیر و ژوور ده کرد، دهنگی کاغزه کان نه و بیده نگیه ی ناو ماشینه که ی ده شکاند. چند جار لای کرده وه، پووی قسه کانی له دایک و بام بوو. گوتی: «ببین پدر جان

با شمام هستم، مادر جان. شما باید به من وکالت بدید پای این کاغذها رو امضا کنید. فردا پس فردا اتفاقی برای این خانم پیش بیاد، شما مسئول هستید» (۱). باوکم و دایکم بی نه وه ی یهک وشه حالی بن، سهریان ده له قاند، ئیتر منیش ده مم بوو به ته له ی ته قیو. کابرای شوفیره هه مووی پی گوتن، دایکم نقه ی نه کرد. باوکم وتی چه شم قوریان.

ناخ له و زولمه ی که له من کرا، ناخ له و شه وه شوومه ی که من به مردوویی بزگار کرام، نه و شه وه نه گبه ته ته شقی هه موو نازاری پۆج و له شی بی گیانی من بوو، نازاریک که ناتوانی هاواری بکه ییت، بلئی له م گونا هه ی من هیچ گونا هه یکی تر له سهر نه م عه رده قورستر نییه، ناتوانم پاساویک بۆ نه م گونا هه م بیتمه وه. له زه تیکی پووج بیته له مپه ر بۆ هه موو ژیانم، هاواریکی بیده نگ له ناخمدایه پهنگی خوارده وه، چی بلیم له سهر شوپی نه و شه وه، له قیژه ی سهر که ردانیکی تر که هیچ ناوونیشانیکم لیی نییه. خودایه گونا هه ی من له و ئیش و نازاره پاک نه بووه وه؟ منی ۱۸ ساله قوریانی تاوانی له زه تیکی خاموشم که ساله های ساله له م ولاته تابویه.

خویه تی بینا سپیه که یه، پۆژیک له پۆژان له چاوترووکانیکدا مالواییم لی کرد، جوان له بیرمه ۱۸ سال له و پۆژه تیده په پی، هیچ نه گۆراوه. ته نیا که سیک گۆرابی، نه وه منم. وینه یه کی ره ش و سپی له ناو حه وشه یه کی گه ورده ا گیراوه که پره له دار چنار. نه م وینه یه ده مباته وه بۆ ۱۸ سال پیش، بینایه کی سپی بوو، ده رگایه کی گه وره به قه د ته مه نی، به فر و باران گورزی خو یان لی وه شانده وه. ژه نگاوی و په نگ پرووکاو، وه ک خۆم هاته پیش چاوم.

چناره كان له پشت دهركاكه خوځيان هه شار دابوو، هيچ دهنگي ك جگه له دهنگي قالدونچه نه هاته گويم. ئيستا كه ئهم ويينه يه م بينيوه وهك فيلميك ئه و شوينه ديسان هاته پيش چاوم. ويينه كه له دوور گيراوه ليئه، دهسته يه ك كوړ و كچن، به جلي يه ك پهنگ. يه ك ژنيش له په نايان پاره ستاوه، منداليكي له باوهش دايه، هه موو منداله كان كز و مات دهستيان داخستوه به وشكي پاره ستاون.

ئاخو له كاتي چركاندي ويينه كه دا هه ركام له مانه چييان به خه يالدا هاتبئ، هه رچي سه يري ده كه م بوم نه سته مه. چاوم كوړر ده بئ، تو بللي كام له مانه بيت؟ بوم نادورزيته وه. له ويينه كه ي تردا سه ري به سنجاقيك كون كراوه، گه نجيكې نه سمر، هه ر دوو ويينه كه جياواز بوون. منداليكي شه رموك كه خه ميكي قوول له ناو چاوانيدا دياره، نه مه ي تر گه نجيكې ياخي كه چاواني پرن له قسه و هه په شه.

نزيكه ي شه ش ساعت له ريگه دا بووين، خواستي باوكم بوو، وتي ده بئ زور ليمان دوور بيت، چند خوله ك جاريك ماشينه كه رايده تلله كاندين، هه وداي خه يالمانې ده پرووكاند، من چاوم برپوه ته جاده كه. سه يري تابلوكه م ده كرد، به پي ئه نوو سراوه ي سه ر تابلوكان فره ي نه ماوه بو مالئاوايي. هه ستم به دلله پراوكييه كي زور ده كرد، له دريژه ي ريگه زور ترين شتئ كه بيرم لي كرده وه، مه رگ بوو. له بهر بينايه كي سپي ماشينه كه ويستا، بينا كه به به ردي مه په پي سپي وهك كيويك كه زستان به فر دايده پوشي، ئاوا داپوشرا بوو. كابرا كاغه زه كاني كو كرده وه، له ماشينه كه دابه زي، له ده رگاي دا.....

چهند خوله كي پي چوو، پياويكي پيري كورته بالا ده رگاي كرده وه، له گه ل كابرا بپي

قسه يان كرد، دوايي به ره و پروي ئيمه هات، له يه ك چركه دا من هه زار جار ئاواتي مه رگي خوم خواست، هاته به رده م ماشينه كه وتي: وه ره خوار، له ده ستي ستاندم. نه مه ي پي گوتم: خو ت ئازار مه ده، تو يه كه م كه س نيت..... پوژئ هه زار كه س له م ده رگايه ده چنه ناوه وه، كه س نازانئ چاره نووس چييان بو دياري ده كات.

دواي مردني دايك و باوكم من مامه وه و بپي بيره وه ري تال. دواي چند مانگ خوم پازي كرد بچم ببينم، ترسيكي گه وه گيانمي ته نيبوو. وتم په ننگه نه يدوزمه وه، په ننگه مردبئ. نه و ماوه يه كه له پپوه نديدا بووين، هه ولى زوري دا من پازي كات كه هيچ ترسيك نه بئ، نه و پووداوه وهك خوي بگيرمه وه. ته نيا ده مگوت نازانم و ناتوانم بيليم، تازه خو من بوومه ته قورياني، به لام بو ئه وه ي توژئ ئوقره بگرم، پيويست بوو ببينم، دواي چند كاتر ميتر به م لاو نه و لا گه يشتمه بهر بينايه كي سي نهومي. له بهر بينا كه چند تابلويه ك ناوي له سه ر نووسرا بوو، به ناوه كه ي زانيم خويه تي. له نهومي سي بوو، ته قه م له ده ركه هينا. كچيكې ژيكه له ي ده ننگ ناسك ده رگاي كرده وه، دواي نيو ساعت وتي فه رموون ده توانن بچنه ژوره وه. ده رگام كرده وه پياويكي قه له وي كه له گه ت سه ري داخستبوو، بي ئه وه ي سه يري من بكات وتي: فه رموو خاتوون....

وتم ببوون ناوم (پووناك)ه، هه ژده سال پيش پاريزه ري من بوون. سه ري هه لبري، هه ر كه مني بيني ناسيمييه وه. نيوچاواني گرژ كرد. هه ردووكمان بو ماوه ي چند خوله ك بي ده ننگ بووين، هه ژده سال ته مه نيكي كه م نه بوو بو گورپيني سيما و ده نكي جه نابي سامان.

تەمەن قەت قەت شوخى لەگەڵ كەس نىيە .
 تۆزى منە منم كرد، بە ترسەوه گوتم: خو
 چىرۆكى منتان لەبىرە، نزىك هەژدە ساڵە شەو
 نىيە خەوى ئەو بىنا سىپىيە نەبىنم، پۆژ نىيە
 خەيال، ئەو مېشكەم دەرزى ئازن نەكات. ئاخو
 لە كوئىيە، ئايا ماوه، يان مردوو. چى دەكات،
 لە كوئى دەژى، هەردوو دەستى گرمۆلە كرد و
 دەنگى ساف كرد. وتى: چىم لە دەست دى، بە
 تەمەن چىت؟

بە دەنگىكى لەرزۆك و گرياناوى وتم ناوونىشانىم
 ئەوى.....

بە سەرسوپمانەوه وتى: نابى خاتوون، ئەمە
 لە ياسا بەدەرە، بۆ من بەرپرسىارىيەتى دروست
 دەكات، من ناتوانم كارى وا بكەم ببورن .

وتم پراست دەفەرموون، بەلام گوناھى من
 چىيە، تا كەى لە خەيالدا بژىم، نابى بزنام
 مردوو، زىندوو، لە كوئىيە؟ تەك دەكەم من لە
 چاوه پوانى دەربىرن، لانىكەم بچمە سەر ژيانى
 پراستەقىنە، ئىدى خەيال بەسە، چاوه پوانى
 بەسە. من بە جەستە زىندوو، پۆجم لە مېژە
 ئىژراو.....

وتى من دەتوانم يەك كار بكەم، ئەويش بە
 مەرجىك.

چ مەرجىك، چ مەرجىك. هەرچى بى قەبوولە....
 دەبى ئەمپۆ هەرچىت بىست، كە پ بىت،
 هەرچىت دى، كوئىر بىت، لە شوئىنىكى دىكە
 درز نەكات.

بەسەرچا، بەسەرچا. دۇنيا بن لىرە دەبىنژم....
 پووشەيەكى پەشى دەرهئنا وتى: خاتوو
 پووناك پەروندەى ژمارە ۱۳ دوو وئىنەى پەش و
 سىپى دەرهئنا و پىشانى دام.

با يەك شت بلېم خاتوون، ئەو كورپە
 ئىدى هىي تۆ نىيە، ژيانى تايبەت بە خوى،

جوگرافىايەك كە هەيەتى، هىچ فرى بە تۆوه
 نىيە؟ ئەم پۆژانە تەنيا بەلگە حسىيە، تۆ تا
 بەيانى بلېى ئەمە لە جەرگ و خوئىنى منە،
 كەس گوئىت لى ناگرى.

لىرەدا نووسراوه ئىوى جەوادى پاك پەوانە، لە
 پادگانىك (سەربازگەيەك) لە مەشەد سەروانە .

پەراوئى:

(۱) باوكە گيان، دادە گيان، پووى دەمەم لە
 ئىوئەيە، دەبى ئەم كاغەزانە واژو بكەن، نەكا بەيانى
 دووبەيانى كىشەيەك بۆ ئەم خانمە ساز بىت،
 چونكە بەرپرسىارىيەتەيەكەى لە ئەستوى ئىوئەيە .

(* گورىسىكى شىو: گورىسىكى شىتال، پزىو،
 كۆن و بە كەلك نەهاتوو.

(**) قزىكى شەقىلە بەستوو: قزىك كە ماوئەيەكە
 شانە نەكراوه، ئالۆن، قزىكى شىپرزە و شەلەختە .